

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

**Statistická analýza vývoje a využití elektronického
obchodu v České republice**

Barbora Bachmeierová

© 2015 ČZU v Praze

Statistická analýza vývoje a využití elektronického obchodu v České republice

Souhrn

Bakalářská práce analyzuje současný stav obchodování prostřednictvím internetu v České republice. Práce se zaměřuje na charakteristiku současné situace využívání internetu a elektronického obchodování v České republice a jejím srovnáním s ostatními zeměmi Evropské unie. V práci je zhodnocen vývoj a využití elektronického obchodování v letech 2008 – 2014. Za pomoci analýzy časových řad je vypočítána prognóza vývoje využívání tohoto způsobu obchodu v České republice do budoucna, konkrétně pro roky 2015 a 2016. Data pro tuto část byla získána z veřejně dostupných statistik Českého statistického úřadu. Následné detailní informace o využívání e-shopů jsou zpracovány z vlastního dotazníkového šetření, které probíhalo od září do listopadu 2014. Data získaná z tohoto šetření jsou zpracována za pomoci statistických metod testování vztahů mezi kvalitativními znaky. Na základě dosažených výsledků jsou pak formulovány perspektivy elektronického obchodování do budoucna.

Klíčová slova

elektronický obchod, statistická analýza, nakupování, dotazníkové šetření, platební systémy, technologie, certifikát, internetový obchod, e-komerce, obchodování, zákazník

CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analýza vývoje a využití elektronického obchodu v České republice na základě vybraných ukazatelů a jejich následného zpracování za použití statistických metod, a to konkrétně za pomoci analýzy časových řad a testování vztahů kvalitativních znaků. Práce se zaměřuje na výpočet prognózy počtu nakupujících na internetu pro roky 2015 a 2016 a na genderové a věkové rozdělení těchto zákazníků. Potřebná data pro analýzu výše uvedené prognózy byla získána z veřejně dostupných databází a za pomoci pracovníků Českého statistického úřadu. Pro detailnější rozbor současného využívání internetu a internetového obchodu občany České republiky je použito vlastní dotazníkové šetření. Ze získaných údajů je provedeno srovnání, zda mezi některými demografickými údaji o respondentech a vybranými výsledky dotazníkového šetření existuje statisticky významná závislost.

METODIKA

V bakalářské práci je využito několik metod zpracování statistických dat. Pro výpočet prognózy počtu nakupujících v letech 2015 a 2016 byla využita analýza časových řad. Pro sběr dat detailnějších dat o využívání internetu a internetového obchodování v České republice bylo použito vlastní dotazníkové šetření, pro jeho následné zpracování a vyhodnocení bylo využito testování vztahů kvalitativních znaků pomocí metod asociace a kontingence. Ke zpracování literární rešerše byla využita metodika prostudování odborné literatury.

PERSPEKTIVY ELEKTRONICKÉH OBCHODU

Každý rok přibývá domácností a jednotlivců, kteří využívají internetové připojení. Vzdůstá tedy i počet nakupujících prostřednictvím internetu. E-shopy jsou oblíbené především kvůli (zpravidla) nižší ceně produktů, než v kamenných obchodech, ale také díky možnosti nakupovat odkudkoli. Internetové obchody nabízejí širší sortiment výrobků a služeb, nabízejí i zboží, které ne vždy bývá dostupné v kamenných prodejnách.

Výsledky z dostupných údajů Českého statistického úřadu a z dotazníkového šetření ukazují, že nakupování prostřednictvím internetu je čím dál víc oblíbenější. V budoucnu tedy lze očekávat, že tento způsob nakupování se bude i nadále vyvíjet. Prodejci budou své zákazníky lákat na nízké ceny a na velký výběr zboží. Díky vzrůstající tendenci nakupování na internetu již někteří majitelé kamenných obchodů zřizují e-shopy, kde jsou jejich produkty nabízeny prakticky nonstop.

Lze předpokládat, že prodejci se budou snažit vynaložit své síly k tomu, aby si udrželi stávající zákazníky a přilákali i zákazníky nové. Je však potřeba brát v potaz velkou konkurenci v tomto odvětví, tudíž je potřeba neustále zkvalitňovat své služby a nabízet vždy „něco navíc“ než konkurenční obchod.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že největší skupinu nakupujících tvoří lidé v produktivním věku, tj. ve věku 26 – 45 let. Tento fakt lze zdůvodnit tím, že uvedená skupina zpravidla má stabilní zaměstnání a příjem financí, tudíž si může dovolit více, než jen základní potřeby. Dále lze očekávat, že ti, kteří na internetu doposud nenakoupili, budou chtít tento způsob obchodování využít. Zejména se jedná o skupinu starších osob, tedy osob ve věku 66 let a více.

Ze získaných výsledků lze předpokládat, že nejvíce nakupovaným zbožím bude i nadále oblečení, elektronika a vstupenky, ale stoupající trend lze očekávat i u potravinového zboží.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou nakupování prostřednictvím internetu v České republice. Cílem práce byla analýza vývoje a využití elektronického obchodu v České republice za pomoci vybraných ukazatelů statistických metod, a to konkrétně za pomoci analýzy časových řad a testování vztahů kvalitativních znaků. První část práce měla za úkol popsat jednotlivé druhy elektronického obchodování, platební způsoby, doručovací metody a prostředky. Ve druhé části práce byl analyzován vývoj tohoto způsobu nakupování a dále byla provedena analýza využívání nákupu prostřednictvím e-shopů. Práce definuje elektronický obchod, specifikuje jeho právní úpravu a uvádí výhody a nevýhody využívání elektronického obchodování jak z pohledu zákazníka, tak i z pohledu obchodníka.

Práce se dále zaměřuje na výpočet prognózy počtu nakupujících na internetu pro roky 2015 a 2016 a na genderové a věkové rozdělení těchto zákazníků. Potřebná data pro analýzu výše uvedené prognózy byla získána z veřejně dostupných databází a za pomoci pracovníků Českého statistického úřadu. Pro detailnější informace o současném využívání internetu a internetového obchodu občany České republiky bylo využito vlastní dotazníkové šetření. Ze získaných údajů bylo provedeno srovnání, zda mezi demografickými údaji respondentů a vybranými výsledky dotazníkového šetření existuje statisticky významná závislost.

Vývoj elektronického obchodování za posledních sedm let (tj. 2007-2014) let prokázal stoupající zájem populace o tento způsob nakupování. Na základě získaných statistik a dat z ČSÚ byla dále provedena předpověď pro roky 2015 a 2016, která opět ukázala, že počet zákazníků bude mít i nadále stoupající charakter. Tento vývoj lze předpokládat pouze za stávajících podmínek s tím, že nedojde k neočekávaným situacím či ekonomickým krizím. Z dosažených výsledků analýzy bylo dále zjištěno, že v následujících letech by se mělo obrátit genderové zastoupení nakupujících – v minulosti byli častějšími zákazníky muži, v letech 2015 a 2016 už by to měly být ženy.

Za pomoci dotazníkového šetření byl zjišťován přístup nakupujících (případně i prodávajících) občanů k elektronickému obchodování. Šetření bylo prováděno mezi populací starší 16 let. V rámci šetření byla zjišťována četnost nákupu, oblast zboží či služeb, které jsou na internetu nejčastěji nakupovány, jaké platební metody jsou využívány k zaplacení za zboží či služby, jaké výhody či nevýhody přináší elektronické obchodování,

případně také z jakého důvodu respondenti na internetu nenakupují a zda tento způsob mají v plánu v budoucnu vyzkoušet.

Na základě získaných výsledků z dotazníkového šetření byla pomocí metod asociace a kontingence zjišťována (ne)závislost mezi některými sledovanými znaky. Uvedené výpočty neprokázaly závislost mezi nakupováním či prodáváním na internetu a pohlavím, obě pohlaví využívají tuto službu srovnatelně. Jsou však značné rozdíly v nakupovaném sortimentu – ženy se více zaměřují na nákup oblečení či obuvi, kosmetiky a knih, naproti tomu muži častěji nakupují elektroniku, hudbu či filmy nebo letenky.

Prokázaná závislost mezi věkem a nakupováním (příp. prodáváním) prostřednictvím internetu je zcela logická. Mladí lidé a lidé ve středním věku prakticky denně pracují s informačními a komunikačními technologiemi, proto také více využívají tohoto způsobu nakupování, než osoby starší, které nemají tak velké zkušenosti s internetem. Z dostupných statistik však lze vyčíst fakt, že uživatelů internetu ve věkové kategorii 60+ rok od roku nepatrně přibývá.

Testováním závislosti byla dále prokázána závislost mezi nakupováním a prodáváním na internetu. Zboží je od běžných uživatelů nejčastěji prodáváno prostřednictvím sociálních sítí a aukčních portálů.

Závěrem lze konstatovat, že elektronické obchodování bude i nadále růst. Oproti předchozím letům můžeme dnes na internetu zakoupit i potraviny a drogistické zboží, což představuje pro spoustu lidí úsporu času. Elektronické obchodování je součástí ekonomiky téměř všech vyspělých států světa, ale i přesto nemůže nahradit klasické kamenné prodejny. V případě, že by kamenné prodejny úplně zmizely, mohlo by dojít k určité degradaci lidské společnosti a ke ztrátě vnímání skutečné reality.

SEZNAM LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Literatura

- [1] BOSÁKOVÁ, Dagmar. *Elektronický podpis*. 1. vyd. Praha: ANAG, 2002, 141 s. ISBN 80-726-3125-X.
- [2] FRIMMEL, Martin. *Elektronický obchod: právní úprava*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2002, 321 s. ISBN 80-717-5114-6.
- [3] HINDLS, Richard, Stanislava HRONOVÁ a Jan SEGER. *Statistika pro ekonomy*. 5. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004, 415 s. ISBN 80-864-1959-2.
- [4] Kolektiv autorů. *Elektronický obchod a EDI*. 1. vyd. Brno: Unis, 1996, 216 s.
- [5] Odbor statistik rozvoje společnosti. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2014*. Praha: Český statistický úřad, 2014, 102 s. ISBN 978-80-250-2602-1.
- [6] SEDLÁČEK, Jiří. *E-komerce, internetový a mobil marketing od A do Z*. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2006, 351 s. ISBN 80-730-0195-0.
- [7] SVATOŠOVÁ, Libuše, Bohumil KÁBA a Marie PRÁŠILOVÁ. *Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat: učební texty*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2004, 194 s. ISBN 80-213-1189-4.
- [8] SVOBODA, Pavel. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001, 461 s. ISBN 80-720-1311-4.
- [9] WOODS, W. *Internetová tržiště B2B pro 21. století: [nové perspektivy obchodování]*. 1. vyd. Praha: Petr Wimmer ve spolupráci s Immo-press, 2004, 277 s. ISBN 80-239-3899-1.

Internetové zdroje

- [10] *Asociace pro elektronickou komerci* [online]. [cit. 2014-08-07]. Dostupné z: <http://www.apek.cz/>.
- [11] *Bílá kniha o elektronickém obchodu* [online]. Praha: Ministerstvo informatiky ČR, 2003 [cit. 2014-08-02]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/Files/Soubory/Bila-knihacj.pdf>.